

Position paper post-COVID expertisecentra

Rondetafelgesprek zorg voor mensen met Post-COVID/PAIS

Aan Vaste Commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)
Tweede Kamer der Staten-Generaal

Datum 26 oktober 2026

Van Namens artsen en patiënten vertegenwoordiging post-COVID expertisecentra

Aanwezig bij de bespreking:

- Prof. Dr. C.K. (Kors) van der Ent, Kinderlongarts
- Dr. M. (Melvin) Lafeber Internist - vasculaire geneeskundige/klinisch farmacoloog, klinisch epidemioloog

Inhoudsopgave

1. Kernboodschap.....	2
2. Achtergrond en context.....	2
3. Standpunt van de organisatie	2
4. Aanbevelingen aan de Kamer.....	3
5. Afsluiting.....	3

1. Kernboodschap

De post-COVID expertisecentra hebben in korte tijd een landelijke infrastructuur opgebouwd waarin gespecialiseerde patiëntenzorg, kennisontwikkeling en wetenschappelijk onderzoek onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden. Deze centra vervullen een essentiële functie voor patiënten met complexe post-COVID-klachten, terwijl tegelijkertijd kennis wordt ontwikkeld die noodzakelijk is voor verbetering van diagnostiek, behandeling en maatschappelijke participatie.

De huidige financiering van de expertisecentra loopt eind 2026 af. Bestuurlijk geven alle betrokken partijen aan dat de kennisinfrastructuur van de expertisecentra waardevol is en moet worden voortgezet. Daarbij doet zich een fundamenteel knelpunt voor in het huidige zorgstelsel. Structurele bekostiging vereist bewezen effectieve zorg, terwijl juist financiering nodig is om de kennis en het bewijs te ontwikkelen die nodig zijn om die effectiviteit aan te tonen. Hierdoor ontstaat een paradox die innovatie en kennisontwikkeling belemmert.

Wij vragen de Kamer daarom om:

- De continuïteit van de post-COVID expertisecentra vanaf 2027 veilig te stellen.
- Vanuit de overheid regie te houden op de duurzame inrichting voor de zorg voor patiënten met post-COVID en breder PAIS inclusief structurele bekostiging en een eigen, passende betaaltitel.
- De huidige infrastructuur te benutten als fundament voor een toekomstig landelijk PAIS-netwerk.

2. Achtergrond en context

Post-COVID is een complexe aandoening die grote gevolgen heeft voor gezondheid, arbeidsparticipatie, onderwijs en maatschappelijk functioneren. Veel patiënten ervaren langdurige klachten, waaronder ernstige vermoeidheid, inspanningsintolerantie, cognitieve beperkingen, neurologische symptomen en autonome ontregeling.

Om tegemoet te komen aan deze zorgvraag zijn post-COVID expertisecentra ingericht waarin multidisciplinaire teams gezamenlijk zorg verlenen. Binnen deze centra zijn uniforme verwijscriteria, gespecialiseerde zorgpaden, landelijke registratie en wetenschappelijk onderzoek ontwikkeld. De centra functioneren als een lerend zorgsysteem waarin praktijkervaring, patiëntuitkomsten en wetenschappelijk onderzoek elkaar versterken. Nieuwe inzichten kunnen daardoor snel worden vertaald naar verbeterde zorg. Voor kinderen en jongeren zijn daarnaast specifieke zorgstructuren ingericht die rekening houden met onderwijsdeelnemers, ontwikkeling en gezinsomstandigheden.

Ondanks deze ontwikkelingen is de kennisbasis over post-COVID nog volop in ontwikkeling. Juist daarom blijft een infrastructuur nodig waarin zorgverlening en kennisontwikkeling parallel kunnen plaatsvinden.

3. Standpunt van de organisatie

De post-COVID expertisecentra hebben een unieke positie verworven binnen de Nederlandse gezondheidszorg. In de dagelijkse praktijk zien wij dat gespecialiseerde multidisciplinaire beoordeling leidt tot betere diagnostische inzichten, betere coördinatie van zorg en meer mogelijkheden om patiënten te begeleiden bij herstel en participatie.

Het huidige beleid gaat er terecht van uit dat zorg uiteindelijk moet worden ingebed in de reguliere zorgstructuren met een eigen, passende betaaltitel. In de praktijk zijn de voorwaarden daarvoor echter nog onvoldoende aanwezig. Specialistische kennis is nog beperkt beschikbaar, wetenschappelijke inzichten ontwikkelen zich nog snel en passende bekostiging ontbreekt.

Wanneer de huidige infrastructuur voortijdig wordt beëindigd ontstaan belangrijke risico's:

- Verlies van specialistische expertise;
- Uiteenvallen van multidisciplinaire teams;
- Onderbreking van kennisontwikkeling;
- Versnippering van zorg;
- Verslechtering van toegang tot gespecialiseerde zorg;
- Vertraging van wetenschappelijk onderzoek.

Voor kinderen en jongeren geldt bovendien dat uitval uit onderwijs en sociale ontwikkeling vaak blijvende gevolgen kan hebben. Vroege herkenning en gespecialiseerde ondersteuning blijven daarom essentieel.

4. Aanbevelingen aan de Kamer

1. Borg de continuïteit van de expertisecentra.
2. Zorg voor tijdelijke bekostiging van de expertisecentra vanaf 2027 totdat evaluatie, besluitvorming en implementatie van een toekomstbestendige structuur zijn afgerond.
3. Geef UMC's, zorgverzekeraars, Zorginstituut Nederland, de NZa, patiëntenorganisaties en expertisecentra de opdracht gezamenlijk een duurzame inrichting voor de zorg voor patiënten met post-COVID en breder PAIS uit te werken inclusief een structurele bekostiging met een passende betaaltitel voor de (complexe) patiëntenzorg in de eerste- en tweede lijn en wanneer nodig toegang tot de kennisfunctie in de expertisecentra.
4. Houd als Ministerie een sterke vinger aan de pols ten aanzien van de realisatie hiervan.
5. Investeer structureel in (behandel)onderzoek.
6. Versterk landelijke kennisdeling.
7. Stimuleer scholing, consultatie en netwerkvorming zodat opgebouwde expertise breder beschikbaar komt binnen de reguliere zorg.
8. Bescherm de positie van kinderen en jongeren

5. Afsluiting

De post-COVID expertisecentra hebben aangetoond dat een geïntegreerde aanpak van zorg, kennisontwikkeling en onderzoek mogelijk én noodzakelijk is voor complexe aandoeningen waarbij wetenschappelijke kennis nog in ontwikkeling is.

Het voortijdig beëindigen van deze infrastructuur leidt tot verlies van expertise, verminderde zorg voor patiënten en vertraging van onderzoek. Tegelijkertijd biedt behoud van de huidige infrastructuur de mogelijkheid om een duurzaam fundament te leggen voor toekomstige zorg aan mensen met post-COVID en andere Post-Acute Infection Syndromes.

Slotoproep

Wij verzoeken de Kamer om bij toekomstige besluitvorming rekening te houden met bovenstaande aanbevelingen, zodat de opgebouwde expertise, patiëntenzorg, kennisontwikkeling en onderzoeksinfrastructuur behouden blijven en kunnen doorgroeien naar een duurzaam landelijk netwerk voor post-COVID en PAIS.